

Dag, s. v. *ra*-). El significat ens permet de separar això del que aquest dicc. posa com a acc. § 2 («espècie d'escal·la de mà ---»); que, el mateix que d'altres, ve del *rastell* ènica agrícola (*RASTRE*); val a dir que la confusió fònica era inevitable entre els dos (fins en els dialectes occidentals, on té gran vigor la dissim *e-é > a-é*); i també ens ho separa el sentit, del § 1, que essent una eina de ferro i que talla, anirà amb *REST* II

Més conegut el derivat de *restell* que és *restellera*, en la grafia del qual s'ha oscil·lat molt (en fer el *DOrt* es cregué prudent igualar-ho tot en *rastellera*); però Verdaguera, com a bon vigatà i amarat de vida campera, no vacil·lava en la *e*, quan no es tractava d'eines com rastells: «Llavors lo freu no hi era --- era aspra renglera de turons, / ciclòpea cadena, de què són caps encara, / de Gibraltar y Ceuta los dos altívols monts / --- / Eix mur, o *restellera* de cingles, era Calpe: / los Pyreneus no foren més aspres ni majors / ---», *Atl.* IV, 7a.

Encara l'hi podem veure en la frase del *DAG*: «quines *restalleres* de fanals se veuen en aquest carrer» ('renglera, filera'); mentre que en «*restaller* (Vic): la barra on els sabaters penngen les sabates» (*DAG*) ja sembla tenir en el fons el *rastell* o *rascle* de puntes, i potser una mica de tots dos, un cop feta la confusió. Del nostre *restell* vénen, en canvi, les accs. §§ 2, 2a i 3 d'*AlcM*: escriuen *restellera de claus*, Pous i Pagès, *restellera de parenostres*, *restellera d'esclòps*, Massó i Torrents (també homes bregats en aquella vida); l'últim, reminiscent d'aquells *rests* i *esclòps* de la tarifa de 1317. *AlcM* localitza a les tres grans comarques gironeses, i a Tortosa i Alcoi, però de fet aquest *restellera* pertany al català comú, sense treure'n Bna, *restellerar* Gna., Vic; *arrastellerar*.

I tampoc vacil·lava Labèrnia (home del Maestrat d'autoritat quant a la *e*), que no sols consignà *arrestellerar*, amb *e*, per a «hacer un rimeró», com Bely., sinó que rectificà en *restellera* la grafia *restallera* del seu antecessor. Pel que fa al v. *arrestellar*, sempre ho escriví així Verdaguera; i ja quan, a Folgueroles, escrivia el primer esbòs, de 1867: «Los tronchs y arbres agafan, que en lo rocam s'estellan, / y 'ls penyals que tombaren deu voltas damunt seu; / y amunt, timberes sobre timberes, *arrestellan*, / segurs ab tal escala de cabussar a Déu», *Atl.* IX, 9c (mot i versos no canviats en la versió definitiva): «--- negra tempesta, / congriada a garbí sobtadament, / y revinclades ones s'*arrestellan* / damunt les naus, que cruixen y s'estellan / ---», introd., 5d; «Com del Mar Roig les ones, en mur *arrestellades*, / damunt Moïses, al rompre's a l'aspra veu del tro, / en esgabell rodaren, al fons esclavissades / ---», IX, 3c; «un mauseol alçà-li, de serres sobre serres, / que mal *arrestellades*, fan gemegar lo món» I, 65d «Creu de Jesucrist --- / te vull en mon braç, com una rodella, / te vull en mes mans com un espasí / que cap a l'Infern los llops *arrestella* / com feya qui, en tu, d'amor se morí», *Flors del Calvari* (O C Pop XVI, 123). *Arrestellador*; *arrestellament*

En la llengua s'anaven abraçant i envoltant cada cop més els derivats de *restell* amb els de *rastell*, del

II *RASTELLUM*, derivat de *RASTRUM* 'rascle, rascler'. diminutiu de formació arcaica, segons la qual una *r* s'absorbí en la *-l-* diminutiva, però en romànic la reevocà (ajudant-hi el fenomen fonètic de repercussió), així tornà a sorgir *rastrell* junt amb *rastell* — i en castellà *rastrillo*: car en aquesta llengua *RESTIS*, essent femení en llatí, passant per **rieste*, es tornà *riestra*, amb repercussió (fet fonètic, i alhora analògic de la competició prèvia entre *rastriello* i **rastliello*); i quedà modernament en *RISTRA* (DCEC), quan *arresta* > *arista*, *viéspera* > *vispera*

Ara bé, en cat., segons el seu sistema lingüístic, quan el *restell/rastell* era gros i es posava això de relleu, se n'extragué un pseudo-primitiu *rast* o *rastre* (ben separat, pel sentit, de *rastre* 'petjades etc.'): ja Ant. de Bofarull no escriví un *rest de cebes* o d'*alls*, en la seva *Orfaneta* urgellenca de 1862, sinó un *rast de cebes*, i ja segles enrere es troba un *rast de paternostres* en inventaris de 1410 i 1430 (*DAG*); «aquest *rast* de paternostres tan gran que us posau per la esquena, per vanagloria», StVicentF (vocab. Schib).

En aquesta acc. aviat també es va dir *rastre*. Ja així JoMartorell posa a la boca de Plaerdemavida, quan l'entremaliada donzella traïx un secret, amb una història incitant per al cavaller: «L'emperador --- volria m'alçar la camisa, si yo li u consentia; e ha m jurat --- que si la Emperadriu se moria, me pendria per muller; --- e no ha moltes hores passades que m'ha dat aquest *rastre* de grosses perles» (ed. princ., cap 230 = *Ag.* III, 725; *NCI* IV, 49, *Riq.*, 672). Que és com segueix en els parlars del Migjorn, com el tortosí: «y acabo ---, si no, això semblaria un *rastre* d'endriños ---»; «al darrer pis una algorfa --- en finestres aubertes ---, molt ventolejat, perquè allí s'hi guarden --- les cullites: *rastrés* de bajoques ---», Vergés Paulí (*Espernes* v, 151, 16).

D'on *enrastrar* 'enflar' [Lab. 1839], «unes quantes rames, en les qu'*enrastrén* una porció de bunyols y lliguen un pollastre», MGadea (*T. del Xè* I, 6). En l'*enrestar* eivissenc, sembla que hagin convergit *REST* I i *REST* II (V. aquest art.) La idea de 'restellera', en canvi, és clara en l'emp *enristrar* 'disposar unes plantes en renglera': «ruïnes d'Empòries la grega, ¿no fou la tramuntana la que us va colgar? Contra ella *enristra* el pagès els ceps de la vinya ---»; «--- el sacrifici d'Ifigènia; per entremig de les vinyes, *enristrades* cap a tramuntana, arribeu a la barraca que tanca el delicat tresor», Coromines (*Gràcies Emp.*, pp. 31, 57). A Mall. (Sineu, *AlcM*) es conserva sense la *r* repercussiva: «*enristrar*: lligar els alls amb trenats de boga», «*enrista* aquest trenat», *enristadora* la dona que s'hi dedica. A desgrat de la *i*, no sembla que siguin manllevats del cast., vista la localització, i vist que el pas de *enrestar* a *enristrar*, ajudat pel timbre prepalatal de la *s* (com en *aristol*, vol I, 374, n. 3, cf. *LleuresC*, 195-7), venia provocat per la influència de sinònims: *enringlejar* (V. *RENG*); *enrinxar* (*enrinxada*, *-adissa*, *-xolar*), V. *RINXOL* (i potser formes com el cast. i port. *enriçar*) (*DECH* II, 637a1, 10, 54, 637a36ss.). *Enrestinada* (*DAG*). *Enrastrada* *Desenrastrar*.